

Abstrakt (česky)

Předkládaná diplomová práce analyzuje německé hraničářské romány (Grenzlandroman) meziválečného období, konkrétně díla autorů Roberta Hohlbauma *Grenzland* (1921), Rudolfa Haase *Heimat in Ketten* (1924), Bruno Nowaka tvořícího pod pseudonymem Gottfried Rothacker *Das Dorf an der Grenze* (1936) a Wilhelma Pleyera *Die Brüder Tommahans* (1937). Hraničářský román jako literární žánr tematizoval nacionální konflikt, přičemž se zabýval současným či nedávným společenským vývojem. Prvorepublikové hraničářské romány jsou cennou výpovědí o tom, jakým způsobem nejenom autoři, ale i celé sociální skupiny reflektovaly změny po roce 1918. Rozbor narativů typických pro tento segment literatury potvrzuje jeho výpovědní hodnotu v otázce formování nacionální identity Němců v meziválečném Československu. Přitom zásadní roli při prosazování abstraktních nacionálních idejí ve vnímání člověka v každodenním životě sehrává mechanismus stereotypizace. Hraničářské romány přispívají svými vypravěčskými postupy k rekonstrukci a znovupotvrzování stereotypní percepce reality a ta ovlivňuje nejen vnímání jednotlivců a sociálních skupin, ale zasahuje také do interpretace událostí. Analýza vybraných textů tudíž umožňuje zkoumat proměnu obsahu kolektivní paměti československých Němců. Zvláštní pozornost je zde věnována pokusu o konstituování kolektivního traumatu na základě událostí spojených s připojením jazykově německých oblastí k Československu. Hraničářské romány představují rovněž popularizační médium nacionálních „obránných“ strategií. V ekonomické sféře propagují především myšlenky agrární ideologie „krve a půdy“ (Blut und Boden). Součástí předkládané práce je také komparace českého a německého hraničářského románu, která by měla přispět k hlubšímu pochopení vzájemně se negujících stereotypů myšlení. Zkoumání recepce a distribuce románů na základě dostupných pramenů by mělo alespoň částečně objasnit, do jaké míry byla úspěšná snaha autorů nasměrovat čtenáře nejen k určitému názorovému postoji, ale také ke konkrétním vzorcům chování a jednání. Kromě analýzy textů obsahuje předkládaná práce rovněž stručné medailony jednotlivých autorů, které mohou napomoci k pochopení sociální podmíněnosti jejich postojů a názorů na dějinné souvislosti. Životopisná data propojují názorovou a ideologickou orientaci autorů patrnou z analýzy jejich textů s konkrétními společenskými strukturami a institucemi.